

УДК 070.43(477.85)«1931/1937»

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ НА СТОРІНКАХ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ «САМОСТІЙНОЇ ДУМКИ» (1931–1937) ЯК ДЖЕРЕЛО СОБОРНИЦЬКИХ ІДЕЙ

ПОПОВИЧ Юлія,

аспірант,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012, Україна, e-mail: y.porovych@chnu.edu.ua

У статті здійснено аналіз публікацій на суспільно-політичну тематику, що відіграли вагомую роль у формуванні національної свідомості українців Буковини на шляху до незалежної та єдиної України. Увага зосереджена на змістовому наповненні, зокрема державотворчих ідей, та жанровій специфіці більш ніж двох десятків опублікованих матеріалів, авторами яких виступали переважно діячі українського націоналістичного руху – Д. Андрієвський, С. Лакуста, В. Липинський, Є. Онацький, М. Райгородський, М. Сціборський та ін. Проведений аналіз дає підстави зробити висновок, що висловлені ідеї згаданих авторів є певним внеском у розробку теорії державотворення та розвиток українського націоналістичного руху, в тому числі й на Буковині.

Ключові слова: часопис, соборність, самостійність, державотворення, націоналізм.

Вступ. Українська періодика Північної Буковини 20–30-х років ХХ ст. – надзвичайно важливий сегмент українських друкованих ЗМІ зазначеної доби. За М. Романюком, «преса доби національного відродження (1928–1937 рр.) відзначається подальшим інтенсивним розвитком української преси у Північній Буковині за кількістю видань і особливо їх змістом» [6, с. 100]. Як відзначають історик А. Жуковський та публіцист Д. Квітковський, «цей період характеризується сильною реакцією на всякого роду колаборації з окупантом (мається на увазі румунська влада – П. Ю.) та посиленою боротьбою за суверенність української духовності» [1, с. 640]. Найяскравіше місце на той час посідав місячний журнал «Самостійна думка» (1931–1937) – орган націоналістів Буковини. Це видання мало літературно-наукове та громадсько-політичне спрямування. Про історію виходу в світ та редакційний склад можна дізнатися з нашої статті у співавторстві з Л. Василик [2].

До вивчення змістового наповнення часопису частково зверталися А. Животко [3], А. Жуковський і Д. Квітковський [1], М. Романюк [7], С. Кость [4]. Проте окремі аспекти «Самостійної думки» залишаються мало вивченими. Вважаємо, що поглибленої уваги потребує висвітлення ідеї побудови єдиної Соборної держави Україна в публікаціях на соціально-політичну тематику, що і є *метою нашого дослідження*. Ця проблема зі сторінок журналу доносилася читачам переважно через жанр суспільно-політичної та інформаційної статті, а також замітки, статті-звернення до читачів, публікації художніх та літературно-критичних текстів, бібліографії тощо.

У різножанрових публікаціях знаходили своє відбиття ідеї, що формували національну свідомість читачів, закликали до державотворчих дій. У редакційній статті «Від видавництва» (1931. – Ч. 1) за підписом «Редакційний Комітет» зазначалось: «Стоїмо на всеукраїнському понадпартійному ґрунті...». Тут же редакція місячника зобов'язувалася «по-можности освідомити та духовно піднести наш загаль», а «література займатиме переважну часть на сторінках журналу».

Об'єкт дослідження – чернівецький місячний журнал «Самостійна думка» (1931–1937). *Предмет* – публікації на суспільно-політичну тематику в зазначеному часописі.

Методи дослідження. У процесі підготовки статті використовувалися методи бібліографування – насамперед виявлення журналу «Самостійна думка», статей, монографій, історико-бібліографічних досліджень у каталогах Наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та Чернівецького обласного державного архіву; систематизації публікацій; контент-аналізу.

Результати й обговорення. Перше число «Самостійної думки» (1931. – Ч. 1) відкривалося зверненням-закликом «До українського громадянства» письменниці-буковинки О. Кобилянської, у якому вона коротко висловила свої міркування щодо спільних дій українців на шляху до об'єднання. Лист авторки «Землі», опублікований у журналі, мав важливе значення для підняття національного духу українців краю і закликав їх до духовної єдності.

На суспільно-політичні теми, зокрема з матеріалами про засади українського націоналізму, виступали Д. Андрієвський, Ю. Артюшенко, Б. Г. (*криптонім невідомого автора – П. Ю.*), М. Вірливий, Марко Гарт, Я. Дуб, М. Євшан, М. Костомаров, Л. А. (*криптонім невідомого автора – П. Ю.*), С. Лакуста, В. Липинський, О. Мицюк, М. Ніцкевич, Є. Онацький, М. Органський, М. Райгородський, С. Смаль-Стоцький, М. Сціборський, М. Чумак та ін. У другому числі «Самостійної думки» (1931. – Ч. 2.) редакція як передовицю виставила «Заповіт» М. Євшана – модерного літературного критика, журналіста початку ХХ ст., за характеристикою О. Кобилянської, – «чоловіка високої культури з шляхетністю своєї душі – повною людської і національної гідності» (Кобилянська О. Думки-спомини про Миколу Євшана // Самостійна думка. – 1931. – Ч. 2). Публікація критика – це надто спресований переклад його основних думок, висловлених у праці «Великі роковини України». Квінтесенція «Заповіту» зводиться до заклику автора не жаліти життя для того, щоб буйнішими виросли «нові нарости нашого українського життя, української культури й державності».

«Самостійна думка» виходила у світ в добу, коли серед українських національних сил Буковини з'явилося ще не до кінця згуртоване покоління патріотично налаштованих діячів, водночас всі українці вже мали певний досвід визвольних змагань за Українську державу в 1917–1921-х роках. Тому й редакція, сповідуючи націоналістичний курс, підбирала для висвітлення матеріали, котрі переважно стосувалися проблем, пов'язаних з теоретичними та практичними основами націє- та державотворення.

У контексті заявленої теми виділяємо публіцистично загострену статтю «Самостійність і соборність» (1932. – Ч. 5), підписану криптонімом «Б. Г.». Проблему самостійності і соборності автор бачить як проблему української інтелігенції, поодиноких її членів. Актуально звучить і нині думка, що доки на «провідних місцях будуть Ісави, фарисеї, книжники [...]», доти про самостійність державну не може бути й мови». Те саме й з соборністю. Поки не переборемо в собі розуміння політичного співжиття, як «Україна – це я», доти соборність буде побожним бажанням, мертвою формулою, [...] фальшивою розмінною монетою політичних «комбінацій». Автор не бачить іншого шляху в реалізації самостійності й соборності, як через самостійність і соборність національної інтелігенції. Про історичні віхи боротьби українців за державність і соборність та їх втрату розповідає М. Вірливий у статті «День двох подій (22.I.1918–22.I.1919)» (1933. – Ч. 1). Хоч були поразки, та єдність і самостійність стремління українського народу не спинити, головне – встояти, і тоді можна буде дістатися до своєї мети, – підкреслює автор.

Редакція «Самостійної думки» намагалася об'єктивно оцінювати стан національно-політичного життя на Буковині і через публікації матеріалів на суспільно-політичну, виховну теми – як важливі компоненти побудови самостійної держави, наставляти українців краю на вірний шлях. В одній зі статей (1931. – Ч. 2) О. Мегединюк, характеризуючи стан політичного життя на Буковині, визначив кілька

причин його «кволості»: «1. наша розхитаність. 2. наша непланомірність». А найголовніша біда – у відсутності єдності в діях українських громадських організацій. Єдина політична організація – У.Н.П. (українська національна партія), як зазначає автор, не мала чіткої програми дій. Вся політична активність партії вичерпувалась під час виборів. Отже, О. Мегединюк доводить, що на той час в Буковині не було такої сили, щоб «стати задатком сильнішої політичної організації укр[аїнського] народа на Буковині».

Вже з першого року видання журнал розпочав вміщувати на шпальтах статті, які містили в собі виховне начало, сприяли формуванню національної культури. Наприклад, у числі 2 за 1931 рік знаходимо статті П. Козака («Про Красу (Психологічна аналіза)»), Т. Г. («На що ми не звертаєм належної уваги»), Р. Ясенка («Проблема виховання в державних націях і в нас»). В останній публікації автор визначає найголовніші чинники виховання – «просвіта, традиція, мистецтво, загальна опінія (*думка* – П. Ю.), право», а також виділяє грамотність і свідомість як два ступені народного виховання. До речі, у піднесенні рівня національної свідомості Р. Ясенко першість надає пресі, а далі й школі. Із підтексту статті стає зрозумілим, що на той час, аби стати державною нацією, потрібно було якомога більше людей свідомих, жертвоздатних і вихованих залучити до суспільної праці. У процесі державотворення М. Райгородський особливе місце відводить родині («Суспільна роля родини») (1932. – Ч. 11–12), яка «стає тією твердиною, де заховується та плекається національна віра, традиція й ідеологія», а в родині головна роль у вихованні повинна належати жінці.

«Самостійна думка» систематично поверталася до сторінок української історії творення самостійної держави. Спарене число 19–20 за 1932 р. відкривається статтею М. Вірлиного «У 14-ті роковини світлої події», у якій згадується шлях західноукраїнських земель до створення «Української Національної Ради» 12 жовтня 1918 р. та Української держави із земель Австро-Угорщини, коли на ратуші Львова замаярив синьо-жовтий прапор. І хоча ця спроба державотворення не була тривалою, та все ж для «українців по обидвох боках Збруча має листопад велике значіння – він був одним з етапів до створення дійсно – Соборної».

Аналітичним мисленням пронизані публікації одного з авторів-дописувачів «Самостійної думки» М. Чумака. У статті «Шлях національного визволення» (1932. – Ч. 19–20; 21–22) він роздумує на подальшим шляхом України – з Європою чи СРСР, ставлячи риторичне запитання, чи «наріканнями на більшовицький терор і визиск скинемо ми з України колоніальне ярмо?». Тут же автор розмислює, що справді замало проголосити єдність українців із Заходом проти Сходу, «з культурною проти варварства, з Європою проти СССР!». Треба діяти. Адже розвиток кожної нації є надто складним ланцюжком зв'язаних між собою процесів: «Без поширення письменности не може розвиватися література, без матеріального добробуту не поступатиме вперед творчість наукова, мистецька, літературна та ін., без належної збройної оборони суспільности є неможливий розмах культурний та господарський, без політичної незалежности не виявлятиме вповні свого духа ніяка нація на світовій арені».

До конкретних дій, до пробудження душі і серця спонукає М. Чумак у статті-заклику «Час схаменутися!» (1933. – Ч. 5–6). Автор інформує про знущання, розстріли більшовиками братів-наддніпрянців, які якщо не були вислані на Соловки чи до Сибіру, то гинуть від голоду, хвороб та моральних знущань, «криваві страждання України» сягнули найвищого ступеня. Автор, роздумуючи над долею української нації, заявляє про те, що новітні нації визволялися майже виключно шляхом збройної перемоги на підставі конспіративної підготовки та революційного вибуху. При тім самі українці, а не хто-небудь чужий, повинні вирішувати долю України. «Щоб не було запізно: час, нарешті, схаменутися!», – так заклично-насторожено завершується публікація М. Чумака.

Постійний автор «Самостійної думки» український публіцист і письменник С. Лакуста зі сторінок часопису провів певну ревізію поглядів М. Драгоманова на українську державу у статті «Драгоманів: наша державницька ідеологія» (1932. – Ч. 21–22). Попри добрі справи, які М. Драгоманов зробив для України, він і зашкодив, як вважає С. Лакуста, «нашій державницькій ідеології». Автор статті критикує суспільно-політичні погляди М. Драгоманова, аналізуючи його листи до В. Навроцького (ЛНВ. – 1923. – Т. 79. – С. 255–259), передне слово до «Громади» (Женева, 1878. – № 1), і робить висновок: «Драгоманів заперечив зовсім потребу української соборної держави». С. Лакуста відсилає читача до праці Д. Донцова «Націоналізм» та статті «Драгоманів і ми» з метою увиразнення поглядів М. Драгоманова на питання української державності.

Із редакцією «Самостійної думки» активно співпрацював відомий тогочасний журналіст і націоналістичний дія Євген Онацький. Після поразки визвольних змагань 1917–1920 рр. він оселився в Італії, звідки співробітничав з багатьма українськими виданнями Європи, у тому числі й з чернівецьким часописом. Прихильник незалежної Соборної України ділився знаннями про досвід становлення європейських націй. Оскільки українська нація переважно «селянська нація», тому вважав за необхідне розповісти в «Самостійній думці» про життя селянства в інших країнах та «що в них робиться для поліпшення їхнього стану». У центрі статті «В боротьбі за землю» (1932. – Ч. 21–22) Є. Онацький ставить за приклад уряд Муссоліні, який наприкінці 1920-х років так зумів організувати роботу в окремих регіонах Італії, що тисячі безземельних сільських пролетарів стали власниками чималих земельних наділів, а не так, як більшовики, – нищили всяке індивідуальне господарство і «робили все можливе для витворення власності колективної».

Є. Онацький у «Самостійній думці» виступив із серією статей під назвою «На міжнародні теми», висвітлюючи різні аспекти європейського політичного, економічного життя. Приводом до написання статті, поміщеної у першому числі «Самостійної думки» за 1933 р., стало підписання пакту про ненапад між Францією і Радянським Союзом. Розібравшись до найменших деталей у стосунках європейських держав з країною більшовиків, Є. Онацький висловлює думку, що підписаний договір є лише «шматком паперу для більшовиків», але Франція йде на такий пакт, вбачаючи в ньому конкретне – економічну складову. У зв'язку з цим автор «приглянувся трохи до совітської дійсності»: п'ятирічка, з допомогою якої «більшовія обіцяла «перегнати Європу й Америку» трагічно збанкрутувала; колективізація хліборобства привела до нечуваного голоду [...], до зруйнування цілої сільськогосподарської економії».

Велика стаття Є. Онацького «На міжнародні теми» (1933. – Ч. 2) детально інформує про політичну ситуацію у Країнах Європи, особливо в Німеччині, де до влади прийшов Гітлер, а це не могло не позначитися на італо-французьких та італо-радянських відносинах. Автор аналізує й складність політичного життя на Далекому Сході, де ключову роль відігравали Японія та Китай, нагадує й про джерело «всіх конфліктів» – Балкани. Загальний стан політичного життя Є. Онацький означив як такий, коли «всі балакають про мир, але всі готуються до нападу». Дискурс політичного життя у країнах Європи (Англія, Франція, Італія) здійснив Є. Онацький і в аналогічній статті за 1933 р. (Ч. 5–6). У числі дев'ятому (1933 р.) привертає увагу матеріал «На міжнародні теми», в якому Є. Онацький висловлює думки про підписаний між Московською державою та Італією пакт про ненапад. Щодо погляду українських націоналістів, то він ясний, заявляє автор статті: «Наш нарід є поневолений; московський уряд, чи він буде більшовицьким чи «фашистським», є для нас однаково чужим і ворожим, і всяка допомога цьому урядові є для нашого народу шкідлива». Висновок Є. Онацького зводиться до того, щоб «не покладатися на жодні «орієнтації», не покладатися на жадних «приятелів», близьких чи дале-

ких, але виховувати у власному народі почуття й силу відпорности». А ще автор мріє про день, коли на кожному шматку української землі внаслідок спалаху національної боротьби одного дня «сорокамільйонна маса поневолених рабів» перетвориться в сильну з почуттям національної гідності велику націю в рамках власної Української держави.

За нашими спостереженнями найбільш плідним у публікації матеріалів, пов'язаних із ідеями державотворення у контексті націоналістичного руху в Україні, був 1933 рік. Саме тоді «Самостійна думка» оприлюднила міркування кількох ідеологів українського націоналізму. Із кожної публікації віє уболіванням за майбутнє української нації та держави. М. Органський у статті «Декалька думок про капіталізм та сучасну кризу» (1933. – Ч. 1) вважає, що запорукою «всебічного розвою сили й добробуту нашої нації й держави» повинно стати гасло «Держава понад партії і класи. Нація понад усе!». Розробник ідеї інтегрального націоналізму услід за Д. Донцовим Д. Андрієвський покладав великі надії на молодь щодо майбутнього України (Батьки й діти. – 1933. – Ч. 1). М. Райгородський у статті «У досвіток нації» (Ч. 1) засадничою передумовою розвитку нації вважає усвідомлення нею «цілоетнічної єдності, як певної самомети». До такого висновку автор доходить унаслідок уважного студіювання постання націй в історичному розрізі.

Безпосередньо соборницькою ідеєю пронизана стаття Марка Гарта «Єдине найпотрібніше» (1933. – Ч. 2). Пафосно й уводночас правдиво звучать слова про те, що соборництво перестає бути лише гаслом та мрією: «Нема двох Україн, нема двох українських народів, двох культур, двох традицій, двох шляхів, двох визволень!..». Для цього ще, переконує автор, треба «перестати бути рабами», «знищити рабський світогляд». Редакція «Самостійної думки» професійно підбирала матеріали для друку. Вони доповнювали один одного. Свідченням цього є й матеріали без авторства, як, наприклад, стаття «Віри нам треба!» (1933. – Ч. 2). Вона закликає українців вірити у свої сили на шляху до державності. Віра в Україну, її волю й самостійність «була тайною успіхів українського народу в його боротьбі з наїзниками». Жирним шрифтом у тексті виділено головну думку: «тільки власною силою й безперестанною боротьбою український нарід може добитися волі та державності», «ніяка чужа держава нам держави не збудує».

У числі четвертому (1933 р.) «Самостійна думка» помістила статтю одного з фундаторів ОУН Миколи Сціборського «Договір ганьби». Стаття приурочена 13-й річниці підписання політичної конвенції між урядом УНР та урядом Пілсудського («Варшавський договір»). На думку автора, цією конвенцією перекреслено «спільну визвольну акцію обох частин єдиного українського народу, а з нею й найбільший у нашій історії акт 22 січня 1919 р. про самостійність і соборність Українських Земель». Цей документ М. Сціборський назвав «фатальною помилкою», що й доводить викладом статті.

Цікавим із погляду вміщених публікацій на суспільно-політичну тематику є спарені 5–6 числа часопису за 1933 р. Так, інженер Юрій Артюшенко у статті «Роля молоді в розвитку укр[аїнського] націоналізму» основну ставку в розбудові ідеології націоналізму робить на молодих людей, які з рушницями в руках йшли в бій за Державність, виплекавши в серці гасло «Україна понад усе».

М. Ніцкевич у статті «Боротьба з більшовизмом і більшовиками» зазначає, що не зважаючи на те, що більшовики вже 15 літ панують на Наддніпрянській Україні, що вони визначили «напрямі своєї «роботи» на всіх українських землях – самостійницькому та незалежницькому таборові», все ж доводиться боротися з частими й навіть масовими проявами «більшовико-фільського хрунівства». Автор інформує про боротьбу за усамостійнення України по інший бік Збруча, а боротьбу з більшовизмом на землях, що не входять до складу СРСР, вважає не вповні плановою й сис-

тематичною. Більшовизм необхідно трактувати, за словами М. Ніцкевича, не як певну соціально-політичну програму, а як прояв московського імперіалізму, який у всі часи змінював свою форму, але не зміст.

Я. Дуб у статті «Зовнішньо-політичне ставлення Української справи» пророческо дивився у нинішні часи. Зокрема він вважає, що українській нації потрібно мати «залізні нерви, крицеву волю та твердий характер» на шляху до соборності, а український націоналізм з радістю привітає таку нову Європу, до складу якої ввійде також «могутня та великодержавна Самостійна Соборна Україна».

Висновки та перспективи. «Самостійна думка» в цілому відіграла провідну роль у національному вихованні українців Буковини та в розвитку націоналістичного руху в 30-х роках ХХ ст. У силу фінансової скрути, постійних переслідувань редакції з боку румунської влади журнал перестав виходити у березні 1937 року. Проте, часопис, що за своїм національно-патріотичним духом, яким пронизані у ньому публікації на суспільно-політичну тематику, є актуальним і в наш час, коли продовжується боротьба за єдину Соборну Україну.

Відзначимо, що наша стаття не претендує на вичерпне висвітлення теми соборницьких ідей у «Самостійній думці». Вона є лише складовою частиною у висвітленні загальної проблеми, що потребує подальших студій щодо аналізу публікацій про споконвічні проблеми взаємин «Україна–Росія», про постаті визначних українських політичних, громадсько-культурних діячів (Т. Шевченко, Ю. Федькович, М. Грушевський, В. Винниченко, С. Петлюра, С. Русова та ін.). Уваги дослідників потребують публікації художніх творів, що виховували дух патріотизму, почуття єдності української нації на шляху до державності. Це твори письменників зі всіх українських земель (О. Дуда, О. Кобилянська, К. Ластівка, В. Олесенко, У. Самчук, С. Черкасенко та ін.).

Важливу роль у пропаганді ідей націоналізму як засобу в боротьбі за Незалежність та Соборність України відіграли два додатки до «Самостійної думки» – «Самостійна Думка Української Матери» та «Державно-творча Трібуна Буковини». Вони виходили в 1931–1932 рр. як окремі періодичні часописи зі своєю нумерацією. Тематика опублікованих матеріалів суспільно-політичного характеру різна – відстоювання прав українців Буковини навчатися рідною мовою, заклик до виховання дітей на національних традиціях, проблеми державотворення тощо. Проте багатий матеріал двох додатків до «Самостійної думки» – це тема окремого дослідження. А. Жуковський та Д. Квітковський відзначали, що «Самостійна думка» стала старшою подругою «Самостійності» (1934–1937) – газети, що підтримувала і поглиблювала націоналістичний рух на Буковині в роки румунської окупації.

1. *Буковина. Її минуле і сучасне* / Під ред. Д. Квітковського, Т. Бриндзана, А. Жуковського. – Париж-Філадельфія-Дітройт: Зелена Буковина, 1956. – 955 с.

2. *Василик Л. Є.* Місячник «Самостійна думка» та тижневик «Самостійність» – речники українського життя на Буковині у міжвоєнний період / Л. Є. Василик, Ю. О. Попович // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія соціальні комунікації. – Харків, 2011. – № 968. – С. 46–51.

3. *Животко А.* Історія української преси / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 326 с.

4. *Кость С.* Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика): [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Степан Кость; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 262 с.

5. *Міхновський М.* Самостійна Україна / М. Міхновський // Націоналізм: антологія. – К.: Смолоскип, 2000. – С. 147–158.

6. *Романюк М.* Українські часописи Північної Буковини (1870–1940 рр.). Історико-бібліографічне дослідження / М. М. Романюк, М. В. Галушко. – Львів: Фенікс, 1999. – 428 с.

7. *Романюк М.* Українська преса Північної Буковини як джерело вивчення суспільно-політичного життя краю (1870–1940) / М. М. Романюк. – Львів: Фенікс, 2000. – 588 с.

UDC 070.43(477.85)«1931/1937»

Socio-political articles on the pages of Chernivtsi magazine «Samostiyna dumka» (1931–1937) as the source of ideas of unity

Popovych Julia, PhD student,

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, 2, Kotsyubinskogo St., Chernivtsi, 58012, Ukraine, e-mail: y.popovych@chnu.edu.ua

The article gives the analysis of the publications on socio-political issues that played a significant role in the formation of national consciousness of Bukovinian Ukrainians towards an independent and united Ukraine. The main focus is on the content of the article, including state ideas and genre specificity of more than two dozen published materials, the authors of which were mainly Ukrainian leaders of nationalistic movement – D. Andriyevskyy, S. Lakusta, V. Lypynskyy, Yevhen Onatsky, M. Rayhorodskyy, M. Stsiborskyi and others. Due to elaborated analysis we may conclude that the ideas expressed by authors mentioned above is a certain contribution to the development of the theory of state and development of the Ukrainian nationalistic movement, including Bukovina as well.

Key words: magazine, unity, independence, state, nationalism.

Общественно-политические публикации на страницах черновицкой «Самостийной думки» (1931–1937) как источник соборнических идей

Попович Юлия

В статье проведен анализ публикаций на общественно-политическую тематику, которые сыграли важную роль в формировании национального сознания украинцев Буковины на пути к независимой и единой Украины. Внимание сосредоточено на смысловом наполнении, в частности на идеях построения государства, и жанровой специфике более двух десятков опубликованных материалов, авторами которых выступали преимущественно деятели украинского националистического движения – Д. Андриевский, С. Лакуста, В. Липинский, Е. Онацкий, М. Райгородский, М. Сциборский и др. Проведенный анализ дает основание сделать вывод, что высказанные идеи упомянутых авторов являются определенным вкладом в разработку теории построения государства и развития украинского националистического движения, в том числе и на Буковине.

Ключевые слова: журнал, соборность, независимость, государство, национализм.

1. Kvitkovskyy, D., Bryndzan, T., Zhukovskyy, A. (1956), *Bukovyna. Yii mynule i suchasne*, [Bukovyna. Its past and present], Zelena Bukovyna, Paris-Philadelphia-Detroit.

2. Vasylyk, L. E. and Popovych, J. O. (2011), «Month “Samostijna dumka” and a weekly journal “Samostijnist” – a megaphone of the Ukrainian life on Bukovina during time between the military period», *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya sotsialni komunikatsii*, vol. 968, pp. 46–51.

3. Zhyvotko, A. (1999), *Istoriia ukrainskoi presy*, [The History of the Ukrainian Press], Nasha kultura i nauka, Kyiv, Ukraine.

4. Kost, S. (2008), *Istoriia ukrainskoi zhurnalistyky (zakhidnoukrainska presa pershoi polovyny XX st.: struktura, problematyka)*, [The History of the Ukrainian journalism (Western Ukrainian press first part of XX century: structure, problems)], LNU im. Ivana Franka, Lviv, Ukraine.

5. Mikhnovskyy, M. (2000), «Independent Ukraine», *Natsionalizm : antolohiya*, pp. 147–158.

6. Romanyuk, M. M. and Halushko, M. V. (1999), *Ukrainski chasopysy Pivnichnoi Bukovyny (1870–1940 rr.). Istoryko-bibliografichne doslidzhennia*, [The Ukrainian press of Northern Bukovina (1870-1940): Istoryko-bibliografichne doslidzhennya], Feniks, Lviv, Ukraine.

7. Romanyuk, M. (2000), *Ukrainska presa Pivnichnoi Bukovyny yak dzhereło vuvchennia suspilno-politychnoho zhyttia kraiu (1870–1940)*, [The Ukrainian press of Northern Bukovina as the source of studying social and political life of the region (1870-1940)], Feniks, Lviv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 30.05.2017